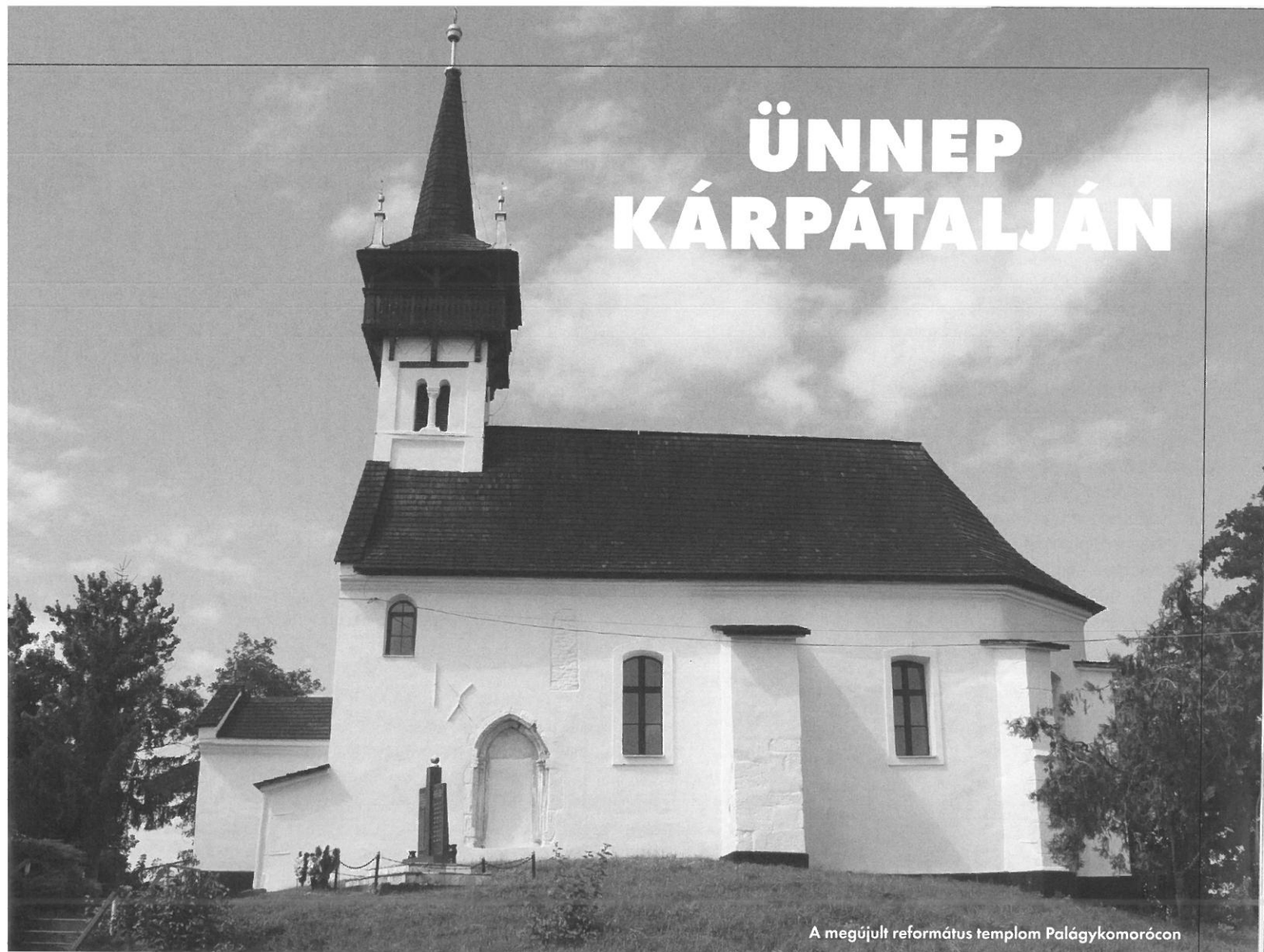

ÜNNEP KÁRPÁTALJÁN

A megújult református templom Palágykomorócon

A z ungvári járásban, a szlovák határnál fekvő Palágykomorócon július 15-én átadták a nyolcszáz éves, megújult református templomot, amelyet középkori egyházi építészetünk kiemelkedő példájaként tartanak számon. A XIII. és XIV. század fordulóján épült, majd a XV. század folyamán átépített templomot az utóbbi öt év alatt, a Rómer Flóris Terv részeként, honi támogatással, a Teleki László Alapítvány segítségével újították fel. Ma már ritkán látható román kori, ikerablakos tornya a közelben lévő csarodai, nagytoronyai és bodrogszentesi istenházakkal rokonítja. A felújítás előtti feltárás közben belső terében értékes falfestmények kerültek elő, melyek közül a két legérdekesebb a Szent László-legenda-, illetve a Krisztus pokolra szállása-ábrázolás. A nyugati karzat északi oldalánál a XIX. századi karzattoldásban a padozat átbontásával vált láthatóvá az északi falon lévő, egész alakos, női szentet ábrázoló falképrészlet.

A régészeti munkák során az altemplomban két kripta is előkerült. Ezek egyikében Szalay Ferenc kisvárdai várkapitány, Bereg megyei főispán nyugszik, míg a másikban a Mikszáth Kálmán *Különös házasság* című regényéből ismert Buttler János gróf alussza örök álmát.

A felújítás alatt sor került a homlokzat és a belső tér teljes helyreállítására, a hajópadló felújítására, a bélletes, román kori kapu fölő

pedig hajlított, edzett üvegből készült tető került, amely a kapuzat eredeti festését és gyenge kőanyagát óvja az időjárás viszontagságaitól.

Kovács Attila, a palágykomoróci református gyülekezet lelkipásztora igehirdetésében hálát adott az összetartásért: hogy Kárpátalja egyik legértékesebb templomának megújulásán a kárpátaljai szakemberek mellett magyarországi építészek és marosvásárhelyi restaurátorok is fáradoztak. A hálaadó istentiszteleten ünnepi átadóbeszédében *Gulyás Gergely* miniszterelnökséget vezető miniszter Reményik Sándor költőtől idézett:

„Nem halljátok? Itt körül a falakban / Dobognak a beépített kövek. / Külön dobban meg minden kicsi kő, / És mégis, mégis egy ütemre vernek, / Egy óriási templom-dobbanással.”

Gulyás Gergely ezután így folytatta:

„Reményik Sándor *A kövek zsoltára* című versét a kolozsvári evangélikus templomot felépítő Liedemann Márton lelkipásztornak ajánlotta. A templom falában egyesülve, a templomot megtartva e sokféle kövek megtalálták helyüket, közös hivatásukat... Sok helyről gyűltünk ma össze, hogy ünnepeljünk. Ünnepeljünk: azaz meghalljuk és megértsük e sok-sok kő üzenetét itt a falban, amelyekből a XIII. század második felében őseink építettek templomot. Templomot, amelyben csaknem

nyolc évszázad sok-sok nemzedékének élete és sorsa, hite és imádsága visszhangzik. Templomot, amelyben a most élő gyülekezet nem csak a jövőre gondol, de az örökkévalóságot is szemléli... *Mindennek rendelt ideje van az ég alatt* – figyelmeztet bennünket a zsoltáros. Rendelt ideje van az építkezésnek. Ez a templom egy szörnyű háború utáni újrakezdés idején épült. A tatárjárás után mindent újra kellett kezdeni. Fel kellett emelni a pusztításban elhamvadt városokat és falvakat, a templomokat és az otthonokat... Nemcsak várakat kellett építeni a haza védelmére, nemcsak házakat kellett építeni a családok védelmére, hanem templomokat is, amelyekben az egész közösség számára nyílik lehetőség az Istennel való találkozásra. Mindarra, ami túlmutat a megélhető gondjain és nehéz küzdelmein, s az élet legfontosabb kérdéseiben igazít el minket. A reformáció igazsága korán megtalálta a vidéket – s e templom azóta a kálvinista közösség otthona... Ez a templom eleinknek köszönhetően lett minden időben menedékhely, ahol magyar nyelven szólalhatott meg Isten igéje, s ahol Isten közelségében telhetett az emberi élet – még akkor is, ha a falakon túl nagyon kemény idők jártak. Ez a templom megőrizte a közösséget, és a közösség megőrizte a templomot.”